

Nota inspraak Structuurvisie Buitengebied Dalfsen

A. Provincie Overijssel

1. Opmerking: algemeen

Wij waarderen de gekozen opzet. Per deelgebied, gebaseerd op landschapkenmerken, worden keuzes gemaakt over ontwikkelingsruimte per functie. De beschrijving sluit goed aan op de lagenbenadering die wij in de Catalogus Gebiedskenmerken hanteren.

Het gebruik van kleuren voor de ontwikkelingsruimte per functie is enerzijds goed voor de leesbaarheid, anderzijds niet altijd verduidelijkend voor wat dit in de praktijk betekent. Enkele voorbeelden:

- De functie wonen krijgt in de meeste deelgebieden de kleur oranje, terwijl in alle gebieden woningen op basis van rood voor rood worden toegestaan. De gemeente zou er voor kunnen kiezen om rood voor rood woningen niet toe te staan in de gebieden waar landbouw de kleur groen krijgt en wonen de kleur oranje. De bouwrechten kunnen dan verplaatst worden naar gebieden waar wonen de kleur groen krijgt.
- In de deelgebieden 4 en 6 wordt de voorkeur gegeven aan 'aantrekkelijk landschap' boven 'economisch vitaal', maar werken krijgt wel de kleur groen. Wat de kleur oranje voor recreatie in verhouding hiermee betekent is niet duidelijk.
- De kleur oranje voor natuur in het Vechtdalgebied komt vreemd over, aangezien natuur hier naast water de belangrijkste functie is. Weliswaar neemt de gemeente zelf geen initiatief voor het realiseren van nieuwe natuur, maar ze zal initiatieven van anderen wel ondersteunen.

Reactie gemeente

De 'gekleurde icoontjes' geven in algemene zin aan in hoeverre ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden of voorzien voor die betreffende functie.

De functie wonen krijgt in de meeste deelgebieden de kleur oranje. Uit de toelichtende beschrijvingen blijkt dat het daarbij – uitgezonderd het kampenlandschap – niet kan gaan om volledige nieuwbouw op nieuwe locaties, dus alleen het handhaven van de bestaande woningen. Wel kan in alle gevallen gebruik worden gemaakt van specifiek beleid (bijvoorbeeld de Rood voor Rood-regeling en/of het VAB-beleid). In de Structuurvisie worden die bestaande regelingen niet ter discussie gesteld, maar overgenomen. In alle deelgebieden kan dan ook gebruik worden gemaakt van de bestaande regelingen die ook al enkele verschillen kennen tussen de deelgebieden. Daar waar de nadruk in een bepaald deelgebied ligt op bijvoorbeeld landbouwkundige ontwikkeling, zien wij erop toe dat de landbouwfunctie nu en in de toekomst niet in gevaar komt. De oranje kleur voor wonen is daarmee terecht toegekend.

In de deelgebieden 4 (essenlandschap) en 6 (bos- en landgoederenlandschap) staat de functie werken op groen. Onder de functie werken verstaan wij bedrijvigheid, niet zijnde recreatie en landbouw (die eigen icoontjes hebben). Het gaat daarbij om niet-agrarische bedrijvigheid, maar ook om beroepen en bedrijven aan huis. In de deelgebieden 4 en 6 kunnen lichte vormen van niet-agrarische bedrijven goed worden ingepast. Ook geldt voor dit deelgebied een ruime regeling voor beroepen en bedrijven aan huis; maatregelen die de economische basis voor de landgoederen (die nodig is voor een goed toekomstperspectief) versterken.

Het icoontje recreatie staat in deze gebieden bewust op oranje; kleinschalige, routegebonden (dag)recreatie kunnen hier goed plaatsvinden en worden ontwikkeld. Grootschalige recreatieve ontwikkelingen gaan de schaal van het landschap al snel te boven.

Tot slot iets over de kleur 'oranje' van natuur in het Vechtdalgebied. Deze kleur wordt gewijzigd in 'groen'. Kleuren worden immers toegekend niet alleen op basis van de gemeentelijke ambities, maar ook van wat – los van het gemeentelijk beleid – voorzien kan worden. Een verdergaande natuurlijke ontwikkeling van dit gebied ligt voor de hand.

Aanpassing:

In het deelgebied Vecht en Uiterwaarden krijgt het icoontje bij de ontwikkelingsrichting van natuur de kleur 'groen'.

2. Opmerking: Kwaliteitsimpuls groene omgeving

In de Structuurvisie wordt de Kwaliteitsimpuls groene omgeving (KGO) beschreven onder provinciaal beleid. De gemeente zet in de Structuurvisie nog geen lijnen uit voor de manier waarop ze om wil gaan met initiatieven die onder de KGO vallen.

Waar gesproken wordt over initiatieven voor nieuwvestiging of vergroting van erven en recreatieve ontwikkelingen, staat dat deze moeten samengaan met een goede landschappelijke inpassing. Dit is wat ons betreft het minimale vereiste. Er wordt niet ingegaan op vormen van ontwikkelingsplanologie waarbij nieuwe (grootschalige) ontwikkelingen samen gaan met substantiële investeringen in het landschap.

De KGO is ook van toepassing op uitbreiding van agrarische bedrijven boven 1,5 ha. In de deelgebieden waar de agrarische functie voorrang krijgt, zal ruimte worden geboden voor dergelijke uitbreidingen.

In de tabel in het hoofdstuk Uitvoeringsaspecten staat de KGO vermeld bij de projecten die de gemeente gaat uitvoeren. Wij adviseren om in de Structuurvisie een aanzet te geven voor de manier waarop de KGO zal worden toegepast of een doorkijkje te geven naar hoe dit in het vervolgproject wordt opgepakt.

Reactie gemeente

Wij zijn het met de provincie eens dat ontwikkelingen een kans zijn en geen bedreiging. Die lijn (welke geheel in lijn is met de KGO) heeft de gemeente nadrukkelijk proberen in te brengen in de Structuurvisie. Onze ambitie is dan ook om een kwaliteitsontwikkeling in gang zetten, waarbij elk project, elke ontwikkeling bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving. Het gaat daarbij dus niet alleen om de grotere (KGO-)ontwikkelingen, maar ook kleinere ontwikkelingen. Ruimtelijke kwaliteit wordt daarmee een vanzelfsprekend resultaat.

Op welke wijze dit per situatie uitpakt is lastig aan te geven, zeker op het niveau van de Structuurvisie. Per situatie zal een eigen afweging en (dus) maatwerk plaatsvinden volgens het stappenplan Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving. Ten aanzien van de uitbreiding van agrarische bouwvlakken boven 1,5 ha wordt in het bestemmingsplan een specifieke regeling opgenomen.

Ook zijn we (zoals in het hoofdstuk Uitvoeringsaspecten staat aangegeven) voornemens een nadere verdiepingsslag te maken op het gebied van ruimtelijke kwaliteit. Die uitwerking kan een nadere sturing geven aan aanvragen die bij de gemeente binnenkomen.

3. Opmerking: Nieuwe landgoederen

Wij ondersteunen de voorkeuren die worden aangegeven voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen in bepaalde deelgebieden. Wij waarderen de gedachte om combinaties te zoeken met de ontwikkeling van de robuuste verbindingzone. De herijking Ecologische hoofdstructuur (EHS) brengt met zich mee dat groene en blauwe ambities in bepaalde gebieden op een andere wijze gerealiseerd moeten worden dan tot nu toe werd gedacht. Dit kan betekenen dat rood voor groen projecten, zoals nieuwe landgoederen, gericht worden ingezet voor delen van de groenblauwe hoofdstructuur die buiten de EHS komen te liggen. De Structuurvisie geeft hier een basis voor, maar vraagt in de toekomst wellicht om een aanscherping.

Reactie gemeente

We nemen met instemming kennis van deze opmerking. De ontwikkeling van nieuwe landgoederen zal – zoals de provincie aangeeft – per geval maatwerk vragen. Bij de beoordeling van een geval kan een eventuele aanscherping vanuit het provinciale beleid op dat moment worden meegenomen.

4. Opmerking: Hervestiging agrarische bedrijven

De gemeente wil meewerken aan hervestiging van agrarische bedrijven. Uit de tekst wordt niet duidelijk of daarmee bedoeld wordt het toekennen van nieuwe bouwkvavels. Wij wijzen er op dat in de eerste plaats gezocht moet worden naar hervestiging op vrijgekomen agrarische bouwpercelen. Om deze locaties in prioritare landbouwgebieden beschikbaar te houden voor hervestiging, geven wij in overweging om rood voor rood hier terughoudend toe te passen.

Reactie gemeente

Uitsluitend in deelgebied 2 (Jonge heideontginningen Noord) kan volgens de Structuurvisie ruimte worden gezocht voor hervestiging. Het verschil met andere deelgebieden is dat het hier ook kan gaan om nieuwe bouwkvavels. In de Structuurvisie zal worden toegevoegd dat voordat een nieuwe bouwkvavel aan de orde komt eerst moet worden onderzocht of gebruik kan worden gemaakt van vrijgekomen bouwkvavels. In de meeste gevallen zal sprake zijn van het opheffen van het bestaande bouwkvavel van het agrarische bedrijf dat verplaatst (saldering).

Aanpassing:

In het deelgebied 2 (Jonge heideontginningen Noord) wordt bij Economische duurzaamheid bij punt 4 toegevoegd dat indien een nieuw bouwkvavel aan de orde komt, eerst moet worden onderzocht of het bedrijf gebruik kan maken van vrijgekomen bouwkvavels.

5. Opmerking: Ruimte voor de Vecht

Bij het deelgebied Vecht en uiterwaarden wordt het aantal 'contactpunten met de Vecht' gesteld op maximaal zes. Wij vinden dit een te beperkend aantal, gelet op de afspraken die in het kader van Ruimte voor de Vecht gemaakt zijn en waar ook gemeente Dalfsen zich aan gecommitteerd heeft. De beleving van de Vecht is één van de twee speerpunten voor de toeristische ontwikkeling in het gebied. Het is ook tegenstrijdig met gemeentelijke beleidsstukken en de Structuurvisie zelf, waarin het belang van de Vecht voor recreatie en toerisme wordt onderstreept.

Wanneer de mogelijkheden op voorhand worden beperkt tot zes contactpunten, kan dat tot problemen leiden voor bijvoorbeeld de herontwikkeling van het Vechtdalpad (van bron tot monding), de ontwikkeling van aanlegsteigers en het behoud van de vismogelijkheden. In het rapport De Vecht als

vaarbestemming (8 juli 2011) worden voorkeurslocaties genoemd voor aanlegsteigers om de Vecht beter te ontsluiten met bestaande routestructuren. Tien van deze voorkeurslocaties liggen binnen de gemeente Dalfsen. Het betekent natuurlijk niet dat alle tien locaties ontwikkeld (moeten) worden, maar in combinatie met het Vechtdalpad en aanwezige vissteigers is zes wel een heel beperkend aantal.

Reactie gemeente

Bij de vaststelling van de Plattelandsvisie in april 2007 hebben wij besloten tot het vaststellen van het aantal contactpunten met de Vecht. In de Structuurvisie is dit bestaande beleid overgenomen. Dit beleid is dus niet in strijd met het bestaande gemeentelijke beleid en sluit naar onze mening aan bij de discussie over rust en drukte die binnen (de uitgangspunten van) het programma Ruimte voor de Vecht is gevoerd.

De uitdaging in het programma Ruimte voor de Vecht ligt in het krijgen van een goede mix van optimalisatie van de bestaande voorzieningen (waaronder aanlegsteigers) en waterrecreatie en een goede balans tussen binnendijkse en buitendijkse voorzieningen (Vecht en Vechtdal, gecombineerd met routestructuren) en diversiteit (afwisseling). In het kader van Ruimte voor de Vecht worden de zes contactpunten verder geoptimaliseerd. Op andere locaties blijven daardoor de rust en natuurlijke waarden behouden. Deze zonering van 'rust en drukte' vinden wij belangrijk.

De Structuurvisie gaat niet in detail in op de voorkeurslocaties die als aanbeveling worden genoemd in het rapport 'De Vecht als vaarbestemming'. Net als op andere specifieke projecten wordt hier niet tot op locatie niveau op ingegaan. Overigens is de ontwikkeling voorkeurslocaties binnen de 6 contactpunten voor het deel wel mogelijk.

B. Reactie waterschap

1. Opmerking: geen opmerkingen

Het Waterschap laat weten geen inhoudelijke opmerkingen te hebben.

Reactie gemeente

Wij nemen kennis van deze opmerking.

C. Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed

1. Opmerking: verwachtingswaarden

Binnen de beide eerste deelgebieden komen niet alleen gebieden met een lage archeologische verwachtingswaarde voor, maar ook gebieden met een middelhoge en hoge verwachtingswaarde. Verzocht wordt dit te nuanceren.

Reactie gemeente

In het nog op te stellen planMER voor het bestemmingsplan wordt dit genuanceerd.

2. Opmerking: effectbeschrijving en toetsing

De effectbeschrijvingen beperken zich tot de beide uitersten. Dit maakt de keuze voor de gekozen variant echter minder inzichtelijk. De beschouwingen uit hoofdstuk 8 van het planMER bieden te weinig houvast om als concreet toetsingskader te fungeren.

Reactie gemeente

De RCE doelt met haar reactie op de aanbevelingen uit hoofdstuk 8 van het planMER. Deze tekst is niet geformuleerd om als concreet toetsingskader te dienen. In de nadere uitwerking van het bestemmingsplan worden de toetsingscriteria concreet opgenomen. Ook bij de voorgenomen uitwerking van het kwaliteitskader worden meer specifieke kaders opgenomen. De gemeente merkt daarbij wel op dat er ruimte moet blijven voor een flexibele invulling (maatwerk).

3. Opmerking: aanbeveling vervolg

Gelet op de verplichting om cultuurhistorie te verankerend in bestemmingsplan wordt geadviseerd om waarden en waarderingen vast te leggen in documenten die als toetsingskader kunnen dienen bij het toepassen van voorschriften in het bestemmingsplan.

Reactie gemeente

Ten aanzien van archeologie zijn de voorkomende waarden al vastgelegd als toetsingskader in het gemeentelijke archeologiebeleid. Dit beleid krijgt een plaats in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied. Ten aanzien van andere cultuurhistorische waarden worden ook diverse beschermende en ontwikkelingsregelingen opgenomen in het bestemmingsplan. Ook het nog op te stellen kwaliteitskader kan als toetsingskader voor ontwikkelingen gaan dienen.

D. Reactie gemeente Raalte

1. Opmerking: geen opmerkingen

De gemeente Raalte laat weten geen inhoudelijke opmerkingen te hebben.

Reactie gemeente

Wij nemen kennis van deze opmerking.

E. Reactie Landschap Overijssel

1. Opmerking: algemeen

Landschap Overijssel heeft deelgenomen aan de klankbordgroep bijeenkomsten voor de structuurvisie Buitengebied van uw gemeente. Ook is gebruik gemaakt van de hoorzitting. Dit alles in een open en plezierige sfeer. Landschap Overijssel is beheerder van verschillende natuurterreinen, specifiek De Horte. Maar ook hoeder van het landschap. Elk landschap heeft daarbij haar eigen kenmerken en kwaliteiten en ontwikkelmogelijkheden. In de structuurvisie van Dalfsen wordt hier goed op ingespeeld. Mijn complimenten.

De visie op het buitengebied van de gemeente Dalfsen biedt een duidelijke structuur. Voor de verschillende functies worden per landschapseenheid duidelijke keuzes voor de ontwikkelingsrichting

gemaakt. Dit maakt de landschapstypen onderling onderscheidend. De specifieke kenmerken van een landschap worden hierdoor sterker. Door de foto's en figuren is de structuurvisie vooral ook prettig te lezen.

Reactie gemeente

Wij nemen kennis van deze opmerking. Ook de gemeente heeft het proces als plezierig ervaren.

2. Opmerking: cascobenadering en Groenblauwe netwerken

In de structuurvisie is al aandacht voor de groenblauwe netwerken, een structuur van landschapselementen, het landschappelijk karkas. Dit kunnen dus houtwallen, maar ook sloten zijn. Deze landschapselementen hebben een duidelijke meerwaarde voor ecologie en economie (biodiversiteit, recreatie, water, biomassa, beleving, landbouw). De casco-benadering is hierin een methode om flexibel met landschapselementen om te gaan, ter versterking van het groenblauwe netwerken. We pleiten er voor om de methode van Groenblauwe netwerken en de cascobenadering verder te ontwikkelen.

Reactie gemeente

De gemeente onderschrijft de opmerking van Landschap Overijssel. De casco-benadering is inderdaad een goede methode om ruimtelijke ontwikkelingen en landschapsversterking hand in hand te laten gaan. Zoals in het hoofdstuk 'Uitvoeringsaspecten' is aangegeven, is de gemeente voornemens het structuurvisiebeleid een concretiseringsslag te geven in de vorm van een Kwaliteitskader. Een nadere uitwerking van bijvoorbeeld de cascobenadering past daarin.

De gemeente wil wel de opmerking maken dat de kracht van de casco-benadering is gelegen in een stukje flexibel maatwerk. In dat opzicht leent de casco-benadering zich minder goed voor een al te gedetailleerde vertaling naar Structuurvisie of bestemmingsplan. Het Landschapontwikkelingsplan komt bij maatwerk uitdrukkelijk in beeld. De waardering van bijvoorbeeld de houtwallen en sloten voor behoud en ontwikkeling zijn en blijven onderdeel van dit maatwerk.

3. Opmerking: verevening/landschapsfonds

Sterk punt in de visie is dat de gemeente inzet op versterking van het landschappelijk karkas, door nieuwe ontwikkelingen daar aan te laten bijdragen. Dit komt overeen met de Omgevingsvisie van de provincie en de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO). Borging van de landschappelijke toets is noodzakelijk en zou onzes inziens via de vergunningverlening kunnen lopen. Handhaving kan dan vervolgens hierop plaats vinden. Sturen op de ruimtelijke kwaliteit kan heel goed via een (landschaps)fonds. Een handreiking vanuit de provincie hiervoor is in de maak. Als Landschap Overijssel kunnen we de gemeente hierin adviseren. Het werken met een fonds vraagt een goede verankering in de structuurvisie.

We vragen aandacht voor de volgende punten:

- Onderbouwing dat rode ontwikkelingen samenhangen met de ruimtelijke kwaliteit;
- Concretisering van de projecten die bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit bv Groen Blauwe Diensten.

Reactie gemeente

Op dit moment heeft de gemeente een 'Reserve Ruimtelijke kwaliteit'. Het is de bedoeling dat deze reserve wordt ingezet bij concrete ontwikkelingen. De opmerking dat een goede verankering in de Structuurvisie nodig is, is terecht. De gemeente heeft dit onderkend en heeft daarom in de Ontwerp0-Structuurvisie reeds aandacht besteed aan de relatie tussen de Structuurvisie en de Grondexploitatiewet (waarin het onderwerp verevening nader is geregeld). De hierboven genoemde aandachtspunten beschouwt de gemeente dan ook als een onderstreping van de reeds opgenomen passage in hoofdstuk 5 van de Structuurvisie. Wel zal in hoofdstuk 5 worden opgenomen dat rode ontwikkelingen samenhangen met ruimtelijke kwaliteit.

Aanpassing:

In Hoofdstuk 5 Uitvoeringsaspecten wordt de samenhang tussen rode ontwikkelingen en ruimtelijke kwaliteit vermeld.

4. Opmerking: flexibele bouwblokken

Landschap Overijssel is voorstander om de begrenzing van bouwblokken af te stemmen op kansen voor Ruimtelijke Kwaliteit. Bij minimale bouwblokken wordt er veelal maximaal volgebouwd, met weinig mogelijkheden voor groene omlijsting. Grotere bouwblokken zijn niet per definitie slecht, indien er gestuurd wordt op Ruimtelijke Kwaliteit en er een landschappelijke inpassing plaats vindt. Kuilvoerhopen en evt. biomassa toepassingen maken onderdeel hiervan uit.

Reactie gemeente

Deze opmerking wordt door de gemeente onderschreven. Het op een goede manier inpassen van het agrarisch bedrijf vraagt ruimte. Juist in een ontwikkelingsgericht bestemmingsplan passen ruime bouwblokken, met een regeling waarbij ruimtelijke inpassing wordt gevraagd. In het op te stellen bestemmingsplan wordt hieraan concreet invulling gegeven.

5. Opmerking: EHS

Het beleid omtrent Natuur is inderdaad volop in beweging. Er wordt naar verwachting onderscheid gemaakt in een afgeslankte EHS, waarin natuur de prioriteit heeft. En GBHS waarin economische ontwikkelingen samengaan met investeringen in natuur en landschap. Randvoorwaarden omtrent het laatste zijn nu nog onduidelijk. Afstemming in het bestemmingsplan zal daarbij ook van belang zijn.

Reactie gemeente

Deze opmerking is terecht. Op dit moment is echter nog niet duidelijk welke richting het beleid zich definitief zal gaan ontwikkelen. Wij gaan uit van de EHS-situatie zoals die op dit moment is. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan kan deze situatie inderdaad anders zijn. Dit betekent dat tot aan het moment van vaststelling van het bestemmingsplan bijstellingen mogelijk zijn op het gebied van de EHS. Daarnaast zal het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid gaan bevatten om de bestemming van agrarische gronden in de Groenblauwe Hoofdstructuur om te zetten naar een natuurbestemming. Deze wijziging vindt alleen plaats als de percelen, in overleg met betrokken grondeigenaren ook echt als natuur ingericht worden.

6. Opmerking: kritiekpunten

- 6.1 Elk landschapstype heeft haar eigen kenmerken en kwaliteit. Voor elk landschapstype kan dan ook gewerkt worden aan ruime ontwikkelingsmogelijkheden, zonder dat dit bezwaren oplevert voor andere functies. In de grootschalige open gebieden zijn dit juist de slootranden, de rechte lijnen en de grote erven en open ruimtes. In de besloten gebieden juist meer de houtwallen, kleinere kavels en kromme lijnen. Met dit gegeven kan elke schilderijlijst, als verbeelding van de ontwikkelingsmogelijkheden, groen gekleurd zijn waardoor er ruime ontwikkelingsmogelijkheden. Dit is nu bij de Kampenlandschapstype niet het geval. Verzocht wordt om dit aan te passen.

Reactie gemeente

Wij streven in het Essen- en kampenlandschap naar een verweving van functies. In dit deelgebied zijn ontwikkelingsmogelijkheden voor zowel wonen, werken en recreëren. Er zal wel rekening moeten worden gehouden met aanwezige functies, zodat in de praktijk maatwerk moet worden geleverd. Er wordt in deze gebieden niet actief ingezet op natuurontwikkeling. In dat opzicht zal de gemeente dan ook vasthouden aan het oranje icoontje van het thema natuur.

- 6.2 Voor het Vechtdal is de ontwikkelingsrichting 'Natuur' en 'Water' niet in overeenstemming met hetgeen is beschreven. Hier zijn ruime mogelijkheden voor een natuurlijk watersysteem. De lijst (voor natuur geheel en voor water dit onderdeel) moet dan ook groen zijn. Alleen onder deze gerealiseerde condities kan er vervolgens ruimte geboden worden voor beleving en contactpunten.

Reactie gemeente

Deze opmerking is terecht. De kleur wordt gewijzigd in groen. Zie ook onze reactie A, onder 1.

- 6.3 Recentelijk zijn aan de noordkant van Dalfsen nieuwe gebouwen verschenen met een geringe landschappelijke inpassing. Dit had naar mijn mening beter gemoeten. Sturing en handhaving op de principes blijft dan ook zeer belangrijk. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor boomkwekerijsector. Aan deze groeiende sector moet naast aankleding in het landschap ook keuzes gemaakt worden ten aanzien van de locatie van vestiging. Niet elk landschapstype leent zich hiervoor.

Reactie gemeente

In het bestemmingsplan worden – in lijn met de landschapskarakteristieken en aanwezige waarden – regels gegeven voor de boomkwekerijen en landschappelijke inpassing van agrarische percelen. De in het bestemmingsplan op te nemen beleidslijn voor boomkwekerijen kenmerkt zich door terughoudendheid.

- 6.4 Het jonge heide ontginningslandschap biedt mogelijkheden voor hervestiging (op een bestaande locatie) om knelpunten elders op te lossen. Echter het valt te overwegen om ook mogelijkheden te bieden voor nieuwvestiging (dus niet op een bestaande locatie) van elders te verplaatsen grondgebonden bedrijven, vanwege vooral maatschappelijke of ecologische knelpunten.

Reactie gemeente

De in de Structuurvisie opgenomen passage is bedoeld zoals Landschap Overijssel het hierboven schetst. In eerste instantie dient echter te worden gekeken of een bestaande locatie geschikt kan worden gemaakt voor hervestiging. Pas indien dit onmogelijk blijkt, komen nog onbebouwde locaties in aanmerking

- 6.5 Wat opvalt in de samenvattende tabel in het MER-rapport is dat er overwegend minnetjes en nullen staan. samengevat kun je dus stellen dat de structuurvisie er toe leidt dat het voor bodem, water, natuur en leefomgeving slechter wordt, of niet beter. Dit is wel erg mager.

Reactie gemeente

De gemeente begrijpt de opmerking van Landschap Overijssel. Ruimtelijke ordening is echter een proces van wegen en afwegen, waarbij alle belangen integraal moeten worden meegenomen. Het PlanMER voor de Structuurvisie geeft op een hoog abstractieniveau wat de milieugevolgen kunnen zijn als de Structuurvisie integraal zonder mitigerende maatregelen wordt uitgevoerd. Voor bepaalde aspecten zal dat mogelijk leiden tot 'minnetjes', maar in hoofdstuk 8 worden diverse aandachtspunten en aanbevelingen gedaan om deze minnetjes te verzachten. Ook moeten alle ontwikkelingen getoetst worden aan de geldende wet- en regelgeving.

Daarom zijn wij van mening alleszins verantwoorde beleidskeuzen te hebben gemaakt. De maatwerkgerichte benadering, het oog voor de landschappelijke karakteristieken, de erfinrichtingsplannen zal in de praktijk in de ogen van de gemeente leiden tot oplossingen die per saldo leiden tot kwaliteitsverbetering van vele milieuthema's.

F. LTO-Noord

1. Opmerking: ontwikkeling landbouw

De afschaffing van de melkquotering en de hervorming van het EU-beleid zorgen ervoor dat melkveehouders plannen maken voor de periode na 2015. Afschaffing van het melkquotum zal leiden tot versnelling van de schaalvergroting en een grotere noodzaak tot verbetering van de verkaveling. Daarnaast zal in de komende 20 jaar het aantal bedrijven in de agrarische sector afnemen in de gemeente Dalfsen. Het is van belang dat er voldoende ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor de ondernemers die doorgaan. Door schaalvergroting proberen de ondernemers tegen lagere kostprijzen hun producten aan te bieden. Schaalvergroting is vaak ook nodig om in te spelen op eisen op het gebied van dierenwelzijn en milieu. Een goede landbouwstructuur is essentieel voor een toekomstbestendige sector. Landschapstypes mogen niet beperkend zijn voor de ontwikkeling van de agrarische sector.

2. Opmerking: gelijke ontwikkelingsmogelijkheden

LTO Noord afdeling Dalfsen constateert dat de gemeente in een aantal landschapstypes grote beperkingen stelt aan de verruiming van het bouwblok. LTO Noord afdeling Dalfsen is van mening dat in een aantal landschapstypen er te weinig ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden voor de ontwikkeling van de landbouw. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat de landbouw dezelfde ontwikkelingsmogelijkheden moet hebben binnen de gemeente en dat de maatvoering niet gekoppeld wordt aan het landschapstype. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente deze koppeling los te laten.

Reactie gemeente (bij opmerkingen 1 en 2)

In de eerste twee opmerkingen van LTO Noord wordt de basis gelegd voor de nadere uitwerking (per thema en deelgebied) in de rest van inspraakreactie van LTO Noord. De eerste twee opmerkingen van LTO Noord raken de kern van de Structuurvisie en de gekozen insteek om onderscheid te maken tussen gebieden. Vanwege de relatie tussen beide opmerkingen worden deze hieronder tezamen besproken.

Gelijke ontwikkelingsmogelijkheden in verschillende gebieden

LTO Noord begint haar betoog met de opmerking dat 'een goede landbouwstructuur essentieel is voor een toekomstbestendige sector'. Deze opmerking wordt geheel door ons onderschreven. Om de agrarische sector ook op lange termijn gezond te houden, moet ontwikkeling mogelijk blijven. De gemeente is van mening dat de Structuurvisie goed inspeelt op de agrarische belangen. Zo is in geen enkel deelgebied aan landbouw een 'rood icoontje' toegekend. Er worden wel keuzes gemaakt. Keuzes die niet raken aan het algehele uitgangspunt dat de agrarische sector waar mogelijk toekomstbestendig moet zijn, maar waarbij wel verschillende accenten liggen. Wij staan achter die gekozen accentverschillen en maakt uit het doorlopen proces op dat die accentverschillen kunnen rekenen op breed draagvlak.

De gemeente kan en mag haar ogen niet sluiten voor de per deelgebied verschillende waarden, kwaliteiten en geldende wet- en regelgeving. De ontwikkelingsmogelijkheden binnen de gebieden zijn daarmee al verschillend. Ook in de Plattelandsvisie waren er al accentverschillen tussen verschillende deelgebieden voor de landbouw aangegeven.

De agrarische sector moet volgens LTO Noord overal dezelfde ontwikkelingsmogelijkheden krijgen. De gemeente onderschrijft die stelling niet en is van mening dat de accentverschillen verantwoord zijn. Accentverschillen die agrarische ontwikkeling nergens frustreren, maar die ontwikkeling wel inpast binnen de kwaliteiten en mogelijkheden van het gebied.

'Een goede ruimtelijke ordening' (een van de kerntaken van de gemeentelijke overheid) vraagt om het afwegen van alle belangen en waarden. In het Structuurvisie-proces is samen met de Klankbordgroep nadrukkelijk gekeken naar een modus om economische, ecologische en sociale duurzaamheid hand in hand te laten gaan. Waarbij is gekozen voor deelgebieden met verschillende accenten.

Wij spreken dan ook niet van 'beperkende landschappen', maar over kans om invulling te geven aan de brede ambitie van de gemeente, namelijk een vitaal en mooi landelijk gebied.

Niet alles kan daardoor overal. Ook moeten de in de Structuurvisie geboden ontwikkelingsmogelijkheden reëel zijn. In bepaalde gebieden zijn waarden en kwaliteiten zodanig aanwezig dat grootschalige landbouwontwikkeling niet haalbaar zijn. We schetsen in de Structuurvisie daarmee ook een realistisch beeld.

Een Structuurvisie is een beleidsdocument dat op hoofdlijnen de gewenste (of voorziene) ontwikkelingsrichting aangeeft voor de komende 20 jaar. De Structuurvisie heeft een bepaald abstractieniveau. Dat geeft ruimte voor enige interpretatie en maatwerk. In de Structuurvisie worden dan ook bewust geen maten of bouwregels genoemd. De gemeente ziet dat echter niet als een bedreiging, maar juist als een kans voor maatwerk. Het biedt de door LTO Noord bepleitte flexibiliteit bij de uitwerking van concrete plannen. De agrarische sector kan rekenen op een flexibele houding van ons bij nieuwe ontwikkelingen; het nieuwe ruimtelijke beleid is

geen dichtgetimmerd, statisch verhaal, maar een flexibel instrument dat ruimte biedt voor maatwerk, met als uitgangspunt de kwaliteit van het betreffende gebied.

Er wordt meerdere malen verzocht om gelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor alle agrarische bedrijven. Zoals hierboven aangegeven biedt de Structuurvisie ontwikkelingsmogelijkheden voorzover dat verantwoord is. Wij zijn van mening dat de gemaakt keuzes goed zijn verantwoord in de Structuurvisie.

Bevoegdheid wijziging bestemmingsplan

In de reactie wordt meerdere malen de opmerking maakt dat de bevoegdheid tot het vaststellen van wijzigingsplannen bij het college zou moeten liggen. De Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat de gemeenteraad in een bestemmingsplan kan bepalen dat burgemeester en wethouders binnen de in het bestemmingsplan opgenomen grenzen kunnen wijzigen (artikel 3.6 lid 1a Wro) Pas bij vaststelling van het bestemmingsplan worden de verschillende bevoegdheden tussen gemeenteraad en burgemeester en wethouders voor het wijzigen of herzien van bestemmingsplannen definitief vastgesteld. Hierbij wordt dan overwogen wanneer en onder welke voorwaarden de gemeenteraad de bevoegdheid aan burgemeester en wethouders geeft voor het wijzigen van het bestemmingsplan. Als er geen wijzigingsbevoegdheid is opgenomen in het bestemmingsplan, kan een mogelijke ontwikkeling, die wel binnen de Structuurvisie past door met een herziening van het bestemmingsplan door de gemeenteraad ook nog mogelijk worden gemaakt.

3. Opmerking: scenario's ontwikkelingsrichtingen

Bij de totstandkoming van de Structuurvisie zijn in eerste instantie twee scenario's uitgewerkt per landschapstype. Het eerste scenario richtte zich op een economisch vitaal platteland, terwijl het tweede zich sterk richtte op een aantrekkelijk landschap. LTO Noord afdeling Dalfsen is van mening dat de gemeente de ontwikkelingsrichtingen niet zo strikt moet scheiden. Een sterk economisch vitaal platteland kan namelijk sterk bijdragen aan een aantrekkelijk landschap. Immers, door de aanwezigheid van economisch duurzame, agrarische bedrijven blijven de gronden in agrarisch gebruik en is kwaliteit van het landschap gegarandeerd. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente het strikte scheiden van de ontwikkelingsrichtingen in de Structuurvisie los te laten. Wij vinden landschappelijke kwaliteit en inpassing van belang, mits de gemeente hier flexibel mee omgaat, zodat het voor de ondernemer inpasbaar is en mee te nemen is in de kosten en de uitvoering. Functionaliteit dient hierbij voorop te staan. Veelal kan door het iets groter maken van een bouwblok ook een betere landschappelijke inpassing worden bereikt.

Reactie gemeente

In de Structuurvisie is per deelgebied een gemotiveerde middenweg tussen beide uitersten opgenomen. In het ene gebied ligt het accent meer op de economie, terwijl in het andere gebied het accent meer ligt op landschap. Daarmee geeft de gemeente concreet handen en voeten aan de terechte opmerking dat 'een sterk economisch vitaal platteland kan bijdragen aan een aantrekkelijk landschap'. De gedachte van de hele Structuurvisie is dus juist dat ontwikkelingen en een aantrekkelijk landschap in het buitengebied hand in hand gaan. Dit neemt niet weg dat er wel gebiedsgerichte keuzes zijn gemaakt (zie ook de gemeentelijke reactie bij 1 en 2).

4. Opmerking: ruim bouwblok

Voor de kwaliteit van het plan en vanwege het agrarisch belang stelt LTO Noord afdeling Dalfsen het zeer op prijs dat er een plan wordt gemaakt dat op de toekomst van het buitengebied geënt is. De bedrijfsstructuur zal zich doorontwikkelen de komende jaren. Bedrijven zullen keuzes maken in hun bedrijfsvoering. Het aantal agrarische bedrijven zal verder afnemen en de schaalgrootte neemt toe. De agrarische ondernemers hebben ruimte nodig om te ondernemen. De schaalvergroting in de agrarische sector zal blijven toenemen. Ondernemers moeten ook steeds meer voldoen aan welzijnseisen en milieueisen. Het dierenwelzijn vereist in de toekomst meer ruimte per dier, dus meer ruimte op het bouwblok. Daarnaast komt er steeds meer vraag naar energieopwekking op locatie. Ook dit vraagt om ruimte. Biovergistingsinstallaties en goede ventilatie vragen ruimte op het bouwblok. Een ander aspect is het realiseren van ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied. Een te krap bouwblok leidt ertoe dat stallen en schuren dicht op elkaar gebouwd worden of dat men hoger gaat bouwen. Ruimtelijk leidt dat tot ongewenste situaties. LTO Noord pleit voor een flexibele houding van de gemeente. Bouwblokken op maat zijn noodzakelijk. Flexibiliteit is van belang. De grootte van de bedrijven zal verschillen. De behoefte aan ruimte zal dus wisselend zijn. Een bouwblok op maat, zonder beperkt te worden in de ruimte die nodig is voor de toekomstige bedrijfsontwikkeling, zal bijdragen aan een meer duurzame landbouw. LTO Noord afdeling Dalfsen stelt voor om sleufsilo's, kuilvoerplaten, mestsilo's en opslag van vaste mest aangrenzend aan het bouwblok toe te staan. Op deze wijze blijft het mogelijk voor een agrarische ondernemer om zijn bedrijf zo in te richten dat toekomstige uitbreidingsplannen gerealiseerd kunnen worden aansluitend aan het bouwblok.

Reactie gemeente

Wij nemen kennis van deze opmerking en nemen deze mee in de nadere uitwerking van de bouwblokkenregeling in het bestemmingsplan. De maatwerkbenadering met ruimte voor ontwikkeling en inpassing spreekt ons aan en komt terug in het bestemmingsplan.

5. Opmerking: duurzame energie

LTO Noord afdeling Dalfsen is van mening dat de gemeente duurzame energie moet stimuleren in het gehele buitengebied van Dalfsen. Wij vinden het van belang dat de gemeente flexibel omgaat met het stellen van voorwaarden aan het plaatsen van de zonnepanelen. Daarnaast is LTO Noord afdeling Dalfsen van mening dat de gemeente initiatieven op het gebied van windenergie moet stimuleren en mogelijkheden moet bieden voor kleinschalige windmolens. Via een ontheffingsmogelijkheid zou het mogelijk moeten zijn om op bedrijfsniveau kleinschalige windmolens te plaatsen tot een hoogte van 20 meter. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt dat de gemeente mogelijkheden voor mestvergisting dient toe te staan. Mestvergisting is één van de vernieuwingen die bij agrarische bedrijven voor de deur staat. Immers de samenleving vraagt naar steeds meer duurzaam geproduceerde energie. Het is van belang dat de gemeente hier ruimte voor biedt in de Structuurvisie en straks in het bestemmingsplan. De gemeente dient ruimte te bieden voor mestvergisting op bedrijfsniveau. Mogelijkheden voor mestraffinage dienen ook meegenomen te worden in de Structuurvisie en straks in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied.

Reactie gemeente

Wij nemen kennis van deze opmerking. Mestvergisting of andere mestverwerkingstechnieken op bedrijfsniveau worden waar mogelijk opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied. In alle gebieden is zonne-energie op daken mogelijk, dit kan immers zonder omgevingsvergunning gerealiseerd worden. Voor andere (grootschalige) toepassingen van zonne-energie zijn mogelijkheden aangegeven in deelgebieden, maar vragen wel een nadere

ruimtelijke afweging. De mogelijkheden voor kleinschalige windturbines (tot 20 meter) worden nog bekeken.

6. Opmerking: boomkwekerij

De gemeente geeft in paragraaf 3.2 aan dat de boomkwekerijsector relevant is voor de gemeente Dalfsen. Zij geeft aan dat het aantal boomkwekerijen in de afgelopen jaren is toegenomen. Echter in de Structuurvisie wordt geen enkele uitbreidingsmogelijkheid geboden voor ontwikkeling van bestaande boomkwekerijen. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat de bestaande boomkwekerijen voldoende uitbreidingsmogelijkheden krijgen zodat deze bedrijven voldoende toekomstperspectief hebben in de gemeente Dalfsen. L TO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente paragraaf 3.2 aan te passen.

Reactie gemeente

De tekst in paragraaf 3.2 betreft een analyse van de recente ontwikkeling van de agrarische sector in de gemeente Dalfsen. Het op die plaats beschreven betreft een trendanalyse op basis van CBS-gegevens. De gemeente zal die tekst dan ook niet kunnen aanpassen zonder de statistieken geweld aan te doen.

Wat betreft het in de Structuurvisie opgenomen beleid zijn wij uitermate terughoudend met nieuwe boomkwekerijen. Aan bestaande bedrijven wordt uitbreidingsruimte gegeven als dit inpasbaar in het landschap is (zie ook de gemeentelijke reactie onder 1 en 2).

7. Opmerking: tafeltjesoverleg

Wij bevelen aan dat bij het opstellen van het bestemmingsplan de gemeente de agrarische ondernemers uitnodigt om aan te geven welke toekomstplannen zij hebben. Hoe willen zij hun bedrijf ontwikkelen? Aan de hand van dit gesprek kan aan de agrarisch ondernemer een bouwblok worden toegekend dat aansluit bij zijn plannen. Er zijn gemeenten die deze werkwijze hebben toegepast en de ervaringen hiermee zijn goed. Dat voorkomt problemen in het verdere proces bij de totstandkoming van het bestemmingsplan.

Reactie gemeente

Wij danken LTO Noord voor de aangereikte suggestie. Het voeren van gesprekken is echter praktisch niet uitvoerbaar binnen de gegeven kaders en planning. Wij kiezen ervoor in het voorontwerpbestemmingsplan een gemotiveerd voorstel te doen en dat tijdens de inloopbijeenkomsten en inspraakprocedure (indien gewenst) nader af te stemmen op perceelsniveau. In dit nog niet formele stadium van het plan is wijziging nog zeer goed mogelijk.

Verder gaat LTO Noord per deelgebied in op de ontwikkelingsrichting en teksten. Hierbij zijn de algemene opmerkingen die hiervoor al aan de orde zijn geweest en bij elk deelgebied terug komen niet nogmaals opgenomen.

8. Opmerking: veenontginningslandschap

De gemeente geeft aan in paragraaf 4.4.2 dat de landbouwsector de ruimte krijgt om initiatieven te ontplooiën die het boerenbedrijf zullen versterken en bijdragen aan een toekomstbestendig landbouwbedrijf. Grotere erven, stallen of percelen behoren tot de mogelijkheden, maar mogen het menselijk besef niet te boven gaan en dat het bijzondere aandacht van de betrokken architecten vraagt. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt dit een subjectieve formulering en vindt het van belang dat

kansen voor uitbreidingsmogelijkheden positief worden geformuleerd. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt landschappelijke inpassing van belang, mits de gemeente hier flexibel mee om gaat, zodat het voor de ondernemer inpasbaar is en mee te nemen is in de kosten en de uitvoering. Functionaliteit dient hierbij voorop te staan. Bouwblokken zijn soms zo krap dat dit ten koste gaat van de landschappelijke inpassing. Een agrarische bouwkvavel moet ruimte bieden voor innovaties. Veelal kan door een bouwblok wat groter te maken ook een betere landschappelijke inpassing worden bereikt.

De gemeente geeft aan dat zij niet zal meewerken aan nieuwvestiging. LTO Noord afdeling Dalfsen is van mening dat nieuwvestiging van agrarische bedrijven onder voorwaarden toegestaan dient te worden. Er zijn bedrijven in de gemeente die op de huidige plek de komende tien jaar beperkt worden in hun ontwikkelingsmogelijkheden, bijvoorbeeld door milieugebruiksruimte. Die ondernemers dienen de kans te krijgen om zich binnen de gemeente elders te ontwikkelen. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat hiervoor mogelijkheden worden geboden en verzoekt de gemeente hiervoor ruimte op te nemen in de Structuurvisie.

De gemeente geeft aan dat zij afwachtend zal staan tegenover initiatieven die een vermindering van het areaal grasland betekenen. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat gewaskeuze een keuze is en moet blijven van de ondernemers zelf. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente de Structuurvisie aan te passen.

De gemeente geeft aan dat vergroting van het bouwblok mogelijk is via een wijzigingsbevoegdheid. Voorwaarde hiervoor is een duurzame bedrijfsvoering. Dat moet via een integraal bedrijfsplan worden aangetoond, waarbij het maatschappelijk draagvlak en het versterken van de landschappelijke en architectonische kwaliteit een onderdeel zijn. Er wordt aangegeven dat een dergelijke uitbreiding een raadsbevoegdheid is en via een herziening van het bestemmingsplan moet lopen. Een wijzigingsbevoegdheid is echter een bevoegdheid van het college. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het te ver gaan wanneer een vergroting van het bouwblok via een herziening van het bestemmingsplan moet lopen en door de gemeenteraad goedgekeurd moet worden. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente de Structuurvisie aan te passen.

Reactie gemeente

Veel van de gemaakte opmerkingen zijn reeds besproken in de reactie onder punt 1 en 2. In aanvulling daarop het volgende.

Ten aanzien van de door LTO Noord aangegeven subjectieve motivering geven we aan dat dit voor een deel concreet wordt gemaakt in het bestemmingsplan. Alles wat buiten de kaders van het bestemmingsplan valt zal op perceelsniveau met maatwerk worden beoordeeld. Hierbij zijn de omvang en maatvoering en uitstraling en inpassing van het erf en de gebouwen dus een belangrijk punt van toetsing.

De recente brede maatschappelijke discussie en de visie veehouderij van Staatssecretaris Bleeker geeft dit ook aan maar transitie naar een toekomstbestendige en maatschappelijk gewaardeerde veehouderij = duurzame veehouderij is hierbij noodzakelijk. Een ongelimiteerde groei zonder nadere voorwaarden van veehouderijbedrijven wordt als ongewenst gezien. Het advies van de commissie Van Doorn (Al het Vlees duurzaam, Den Bosch september 2011, advies uitgebracht aan de provincie Noord-Brabant) geeft aan dat een modaal duurzaam bedrijf gerealiseerd kan worden rond de 300 nge op een bouwblok van ongeveer 1,5 ha. Als duurzaamheid centraal staat in de bedrijfsvoering zijn schaal en aantal dieren hier een afgeleide van. Niet het hok maar het dier staat centraal en niet het eindproduct maar het

productieproces is leidend. Duurzaamheid omvat daarbij ook ruimtelijke kwaliteit en volksgezondheid.

Ten aanzien de vergroting van bouwpercelen worden daarom eisen gesteld aan een duurzame en toekomstgerichte bedrijfsvoering. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is hierbij een aandachtspunt en daarbij hoort het toepassen van duurzame technieken, vooruitstrevende innovatieve bedrijfsconcepten, bijvoorbeeld met bijzondere aandacht voor dierwelzijn, educatie, zorg of andere verbindingen tussen het agrarische bedrijf en zijn omgeving. Waaronder dus ook landschap en architectonische kwaliteit. Dit zal voor ieder bedrijf maatwerk zijn .

Wat betreft de tekst over vermindering van het areaal grasland doelt de gemeente op het omzetten van agrarische gronden in een andere bestemming/gebruik (lees: het blijvend onttrekken van gronden aan agrarische gebruik). Dit zal in de Structuurvisie worden verduidelijkt.

Aanpassing:

Verduidelijken dat de gemeente terughoudend is als het gaat om initiatieven die ertoe leiden dat agrarische gronden blijvend worden omgezet in een andere bestemming/ander gebruik.

9. Opmerking: jong heideontginningslandschap Noord

In de Structuurvisie staat in paragraaf 4.5.3. dat de nieuwe agrarische functies geen belemmering mogen vormen voor de landbouw. LTO Noord vindt het van belang dat in dit gebied nieuwe niet agrarische functies op voormalige agrarische erven geen belemmering opleveren voor de ontwikkeling van bestaande landbouwbedrijven. Naar onzes inziens moet dit bij alle landschapstypes terugkomen. De gemeente geeft aan in paragraaf 4.5.2 dat bij vergroting van bestaande bedrijven de gemeente zal sturen op een goede inpassing van het erf. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat de gemeente hier flexibel mee omgaat. Het moet voor de ondernemer inpasbaar zijn en mee te nemen zijn in de kosten en de uitvoering. Functionaliteit dient hierbij voorop te staan. Bouwblokken zijn soms zo krap dat dit ten koste gaat van de landschappelijke inpassing. Een agrarische bouwkaavel moet ruimte bieden voor innovaties. Veelal kan door een bouwblok wat groter te maken ook een betere landschappelijke inpassing worden bereikt. De gemeente geeft aan in het kader op pagina 48 dat vergroting van het bouwvlak mogelijk is via een wijzigingsbevoegdheid. Voorwaarde is een duurzame bedrijfsvoering. Wat bedoelt de gemeente met duurzame bedrijfsvoering? De gemeente geeft aan dat een integraal bedrijfsplan moet worden aangetoond, waarbij het maatschappelijk draagvlak en het versterken van de landschappelijke en architectonische kwaliteit een onderdeel zijn. Wat bedoelt de gemeente met maatschappelijk draagvlak? Er wordt aangegeven dat een dergelijke uitbreiding een raadsbevoegdheid is die via een herziening van het bestemmingsplan moet lopen. De gemeente geeft aan dat de boomteelt geen ruimte krijgt om de openheid van het landbouwgebied te kunnen handhaven. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat bestaande boomkwekerijen ontwikkelingsruimte geboden wordt.

Reactie gemeente

Veel van de gemaakte opmerkingen is reeds besproken onder de gemeentelijke reactie onder 1 en 2. In aanvulling daarop het volgende.

De opmerking dat nieuwe functies geen belemmering mogen vormen voor bestaande functies is terecht. In het bestemmingsplan zal deze voorwaarden worden opgenomen bij de relevante afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden.

Voor de voorwaarden voor een groter bouwblok verwijzen wij naar onze reactie onder punt 8.

10. Opmerking: heideontginningen zuid

Dit gebied is een ruilverkavelingsgebied waarbij de landbouw de belangrijkste grondgebruiker is. LTO Noord afdeling Dalfsen is daarom van mening dat hier meer de nadruk moet liggen op economische vitaliteit bij de ontwikkelingsrichting op hoofdlijnen.

In dit gebied wil de gemeente mogelijkheden bieden voor nieuwe woningen in het kader van 'rood voor rood' en VAB-beleid zoals in paragraaf 4.6.2 staat beschreven. L TO Noord vindt het van belang dat nieuwe, niet-agrarische functies, op voormalige agrarische erven geen belemmering opleveren voor de ontwikkeling van bestaande landbouwbedrijven.

De gemeente geeft in paragraaf 4.6.3 aan dat zij niet zal meewerken aan nieuwvestiging. LTO Noord afdeling Dalfsen is van mening dat nieuwvestiging van agrarische bedrijven onder voorwaarden toegestaan dient te worden. Er zijn bedrijven in de gemeente die op de huidige plek de komende tien jaar beperkt worden in hun ontwikkelingsmogelijkheden, bijvoorbeeld door milieugebruiksruimte. Die ondernemers dienen de kans te krijgen om zich binnen de gemeente elders te ontwikkelen. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat er hiervoor mogelijkheden worden geboden in de Structuurvisie.

De gemeente geeft aan in het kader op pagina 56 dat vergroting van het bouwblok mogelijk is via een wijzigingsbevoegdheid. Voorwaarde is een duurzame bedrijfsvoering. LTO Noord afdeling Dalfsen ziet graag duidelijker omschreven van de gemeente wat ze hiermee bedoelt. Dat moet via een integraal bedrijfsplan worden aangetoond, waarbij het maatschappelijk draagvlak en het versterken van de landschappelijke en architectonische kwaliteit een onderdeel zijn.

Reactie gemeente

Veel van de gemaakte opmerkingen zijn al beantwoord in de gemeentelijke reactie onder punt r 1 en 2. In aanvulling daarop het volgende.

Wat betreft de Ontwikkelingsrichting op hoofdlijnen is de gemeente van mening de positie en belang van de agrarische sector in dit deelgebied voldoende te hebben beschreven. De ligging en randvoorwaarden van het gebied geven echter aanleiding om ook andere functies, naast de landbouw een kans te geven in dit deelgebied. Dit geeft naar de toekomst een realistisch perspectief voor dit gebied.

11. Opmerking: essenlandschap

De gemeente geeft aan dat de landbouw een rol speelt als beheerder van het landschap. In dit gebied zitten ontwikkelde toekomstgerichte bedrijven. De gemeente geeft in de Structuurvisie in paragraaf 4.7.2. aan dat het vergroten van de percelen niet mogelijk is. Hiermee zet de gemeente de ontwikkeling van de landbouw op slot. Voor het uitvoeren van de veldwerkzaamheden is de verkavelingssituatie van groot belang voor een efficiënte bedrijfsvoering. Verbetering van de kavelruil is een continu proces dat jaren door blijft gaan. Vergroten van percelen is een onderdeel hiervan. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente deze beperking te schrappen uit de Structuurvisie. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat in dit gebied agrarische bedrijven zich kunnen ontwikkelen in de toekomst. De gemeente geeft in 4.7.3 aan dat zij mogelijkheden voor verbreding zien. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat de gemeente naast verbreding ook mogelijkheden biedt voor schaalvergroting van agrarische bedrijven. Via een wijzigingsbevoegdheid wil de gemeente ruimte bieden voor vergroting van het bouwvlak van 0,5 ha onder de voorwaarde van een duurzame bedrijfsvoering en een erfinrichtingsplan. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt deze uitbreidingsmogelijkheid te beperkt voor een duurzame ontwikkeling van de agrarische sector. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente deze maatvoering te schrappen uit het bestemmingsplan.

Reactie gemeente

Veel van de gemaakte opmerkingen zijn al beantwoord in de gemeentelijke reactie onder punt 1 en 2. In aanvulling daarop het volgende.

De in de Structuurvisie genoemde maat van 0,5 ha zal worden geschrapt. Zoals eerder al aangegeven is het bij het schaalniveau van de Structuurvisie niet passend om maatvoeringen op te nemen.

Aanpassing:

Schrappen maatvoering in de structuurvisie.

12. Opmerking: Vecht en uiterwaarden

De gemeente ziet in dit gebied geen mogelijkheden voor opschaling van het agrarisch bedrijf zoals in paragraaf 4.8.2 vermeld staat. Hiermee zet de gemeente de agrarische sector op slot. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat agrarische bedrijven de mogelijkheden moeten hebben om in dit gebied uit te breiden, onder voorwaarden. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente de tekst aan te passen. Dit gezien de agrarische functie in dit gebied in de toekomst ook van belang blijft als beheerder van het landschap. LTO Noord afdeling Dalfsen begrijpt niet waarom de gemeente geen mogelijkheden wil toestaan voor zonne-energie en biomassavergisting.

Reactie gemeente

Veel van de gemaakte opmerkingen zijn al beantwoord in de gemeentelijke reactie onder punt 1 en 2. In aanvulling daarop het volgende.

Wat betreft zonne-energie merkt de gemeente op dat het bestemmingsplan daartoe geen beperkingen oplegt voorzover dit plaatsvindt op bestaande erven en gebouwen. In dit deelgebied zijn echter niet veel erven aanwezig.

Biomassa-toepassingen vragen doorgaans om een of meerdere mestilo's. Gelet op het landschapsbeeld in het Vechtdal wordt dat als niet passend beschouwd.

13. Opmerking: bos- en landgoederenlandschap

De gemeente geeft aan dat de aanwezige landbouw van belang is voor het behouden en onderhouden van de landgoederen. Tot onze verbazing staat de ontwikkelingsrichting op hoofdlijnen nadrukkelijk meer richting aantrekkelijk landschap. De gemeente ziet in dit gebied geen mogelijkheden voor opschaling van het agrarisch bedrijf zoals in paragraaf 4.9.2 vermeld staat. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat agrarische bedrijven de mogelijkheden moeten hebben om uit te breiden. Dit gezien het feit dat de agrarische functie in dit gebied in de toekomst ook een belangrijk onderdeel blijft van de landgoederen. Door de ontwikkeling van agrarische bedrijven toe te staan kan de landbouw haar functie als beheerder van het landschap en van de landgoederen behouden. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente de tekst aan te passen.

De gemeente geeft aan in het kader op pagina 78 dat vergroting van het bouwblok mogelijk is via een wijzigingsbevoegdheid. Voorwaarde is een duurzame bedrijfsvoering. Dat moet via een integraal bedrijfsplan worden aangetoond, waarbij het maatschappelijk draagvlak en het versterken van de landschappelijke en architectonische kwaliteit een onderdeel zijn. Er wordt aangegeven dat een dergelijke uitbreiding een raadsbevoegdheid is, die via een herziening van het bestemmingsplan moet lopen. Ook wordt verwezen naar een wijzigingsbevoegdheid, dat een bevoegdheid is van het college. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het te ver gaan wanneer een vergroting van het bouwblok via een

herziening van het bestemmingsplan moet lopen. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente deze bepaling te schrappen uit de Structuurvisie.

Reactie gemeente

De gemaakte opmerkingen zijn al beantwoord in de gemeentelijke reactie onder punt 1 en 2.

14. Opmerking: kampenlandschap

De landbouw is de belangrijkste grondgebruiker in het gebied. Schaalvergroting van percelen is mogelijk onder voorwaarde dat daarmee een landschappelijke kwaliteitsverbetering kan worden bereikt. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat hiermee flexibel wordt omgegaan. De gemeente geeft aan dat, als een agrarisch bedrijf zijn bedrijfsvoering wil vergroten, zij daar op voorhand positief tegenover staan. Echter, via een wijzigingsbevoegdheid wil de gemeente enkel ruimte bieden voor vergroting van het bouwblok van 0,5 ha onder de voorwaarde van een duurzame bedrijfsvoering en een erfinrichtingsplan. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt deze uitbreidingsmogelijkheid te beperkt voor een duurzame ontwikkeling van de agrarische sector.

Reactie gemeente

De gemaakte opmerkingen zijn al beantwoord in de gemeentelijke reactie onder punt 1 en 2.

15. Opmerking: broekontginningslandschap

De gemeente geeft aan dat de landbouwsector de ruimte krijgt om initiatieven te ontplooiën die het boerenbedrijf zullen versterken en bijdragen aan een toekomstbestendig landbouwbedrijf. In de Structuurvisie wordt weergegeven dat grotere erven, stallen of percelen tot de mogelijkheden behoren, maar het menselijk besef niet te boven moeten gaan en dat het bijzondere aandacht van de betrokken architecten vraagt. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt dit een subjectieve formulering. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat kansen voor uitbreiding positief worden geformuleerd in de Structuurvisie. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt landschappelijke inpassing van belang, mits de gemeente hier flexibel mee om gaat, zodat het voor de ondernemer inpasbaar is en mee te nemen is in de kosten en de uitvoering. LTO Noord afdeling Dalfsen verzoekt de gemeente dit te verwerken in de Structuurvisie.

Via een wijzigingsbevoegdheid wil de gemeente ruimte bieden voor vergroting van het bouwblok van 1 ha onder de voorwaarde van een duurzame bedrijfsvoering en een erfinrichtingsplan. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt deze uitbreidingsmogelijkheid te beperkt voor een duurzame ontwikkeling van de agrarische sector.

De gemeente geeft aan dat de boomteelt geen ruimte krijgt om de openheid van het landbouwgebied te kunnen handhaven. LTO Noord afdeling Dalfsen vindt het van belang dat bestaande boomkwekerijen ontwikkelingsruimte geboden wordt.

Reactie gemeente

De gemaakte opmerkingen zijn al beantwoord in de gemeentelijke reactie onder punt 1 en 2.

G. Reactie Veiligheidsregio IJsselland

1. Opmerking: externe veiligheid

Verzocht wordt het gemeentelijk integrale veiligheidsbeleid en het externe veiligheidsbeleid te benoemen als afwegingskader.

Reactie gemeente

In de beleidsbeschrijving zal hieraan nadere aandacht worden besteed.

Aanpassing:

gemeentelijk integraal veiligheidsbeleid opnemen in de beleidsbeschrijving (Bijlage 1)

2. Opmerking: afwegingskader

Geadviseerd wordt het externe veiligheid als afwegingskader te benoemen bij ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van woningbouw, bedrijvigheid, vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg en het spoor. Bij de locatiekeuzes moet rekening worden gehouden met het advies van de Veiligheidsregio IJsselland ten aanzien van zelfredzaamheid, bereikbaarheid en bestrijdbaarheid.

Reactie gemeente

De gemeente is het eens met de Veiligheidsregio IJsselland dat externe veiligheid een belangrijk afwegingskader is bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Met het benoemen van het externe veiligheidsbeleid (zie hierboven onder opmerking 1) wordt ook in de Structuurvisie aandacht geschonken aan dit thema. Gelet op het schaal- en abstractieniveau van de Structuurvisie kiest de gemeente niet voor een zeer gedetailleerde beschrijving; die werkwijze wordt ook bij andere (milieu)thema's en sectorale beleidsnota's niet gevolgd. Dit neemt niet weg dat de gemeente erop zal toezien dat bij concrete ontwikkelingen rekening dient te worden gehouden met het externe veiligheidsbeleid.

3. Opmerking: buisleidingen

Geadviseerd wordt externe veiligheid als afwegingskader te benoemen bij ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van buisleidingen. Bij de locatiekeuzes moet rekening worden gehouden met het advies van de Veiligheidsregio IJsselland ten aanzien van zelfredzaamheid, bereikbaarheid en bestrijdbaarheid. Tevens adviseer ik u naast het plaatsgebonden risico en het groepsrisico rekening te houden met de warmtestralingsbelasting ten gevolge van een calamiteit bij een buisleiding. Afhankelijk van de grootte van de buisleiding kunnen door de brand na 10 minuten nog secundaire branden ontstaan tot op 400 meter van de buisleiding en zijn persoonlijke beschermingsmiddelen nodig tot op 800 meter. Doordat de gasuitstroom (i.v.m. de hogere druk) de eerste 10 minuten nog groter is zal volgens de Gasunie de warmtestralingsbelastingscontour ook nog groter zijn.

Reactie gemeente

Gelet op het schaal- en abstractieniveau van de Structuurvisie kiest de gemeente niet voor een zeer gedetailleerde beschrijving; die werkwijze wordt ook bij andere (milieu)thema's niet gevolgd. Het door de Veiligheidsregio IJsselland genoemde past beter in het bestemmingsplan buitengebied. Dit neemt niet weg dat de gemeente erop zal toezien dat bij concrete ontwikkelingen rekening dient te worden gehouden met buisleidingen.

4. Opmerking: risicovolle bedrijven

Geadviseerd wordt de vestiging van risicovolle bedrijven te concentreren op een of meerdere daarvoor aangewezen industrieterrein(en).

Reactie gemeente

De gemeente kan de opmerking van Veiligheidsregio goed plaatsen. Het zou inderdaad een goede ontwikkeling zijn als risicovolle bedrijven minder gespreid over het gebied zouden voorkomen. In de praktijk zal het echter lastig zijn een dergelijke ontwikkeling te sturen. Het wegbestemmen van risicovolle bedrijven ligt niet voor de hand. Het beëindigen, wijzigen of verplaatsen van bedrijven zijn nagenoeg altijd particuliere initiatieven. Indien zich een wijziging voordoet in bestaande risicovolle bedrijven, zijn er daarnaast voldoende wettelijke en beleidsmatige instrumenten om ongewenste/gevaarlijke situaties te voorkomen. Voor nu gaat het de gemeente echter te ver actief in te zetten op clustering.

5. Opmerking: verificatie conclusie

Op bladzijde 47 van de Structuurvisie worden conclusies getrokken ten aanzien van het plaatsgebonden risico en groepsrisico. Gevraagd wordt de paragraaf waarin wordt verwezen naar de externe veiligheidsvisie van 2007, te verifiëren.

Reactie gemeente

Veiligheidsregio IJsselland doelt hier op een passage uit de planMER. Op pagina 47 wordt letterlijk geciteerd uit de externe veiligheidsvisie uit 2007. Eind maart 2012 is daarentegen het Externe Veiligheidsbeleid 2011- 2014 door de gemeenteraad vastgesteld. In dat opzicht is de tekst niet onjuist, maar wel achterhaald. In het bestemmingsplan buitengebied zal uiteraard gewerkt worden met het nieuwe beleid en worden het feitelijke aantal LPG-stations (en de daarbij behorende zones en beperkingen) aangegeven.

H. Reactie Plaatselijk Belang Ankum

1. Opmerking: werkgelegenheid

Werken en wonen in het buitengebied vinden wij heel belangrijk. De landbouw is een belangrijke economische drager van het buitengebied die veel werkgelegenheid schept, ook in de periferie. Wij vinden dat deze werkgelegenheid gekoesterd moet worden. Wij vinden het prima als vrijkomende agrarische gebouwen een andere bedrijfsmatige bestemming krijgen mits de landbouw daar geen hinder van ondervindt.

Reactie gemeente

Wij nemen met instemming kennis van deze opmerking. De opmerking dat de landbouw geen hinder mag ondervinden van andere bedrijfsmatige bestemmingen in vrijkomende agrarische gebouwen wordt in de Structuurvisie opgenomen.

2. Opmerking: ontwikkelingsruimte Hessenweg

PBA is er op tegen dat er onderscheid wordt gemaakt tussen de ontwikkelingsruimte ten noorden en ten zuiden van de Hessenweg (N340). De ontwikkelingsruimte moet in beide gebieden voldoende zijn voor de toekomst. In beide landschapstypen moeten er mogelijkheden zijn om het agrarische bouwblok te verruimen. Een aantrekkelijk landschap bijt de moderne, economische en duurzame landbouw niet. Landschappelijke kwaliteit en inpassing in het gebied is prima zolang de gemeente hier flexibel mee omgaat.

Reactie gemeente

De gebieden ten noorden en zuiden van de Hessenweg verschillen behoorlijk van elkaar (zie de Structuurvisie voor een overzicht van waarden en kwaliteiten). Ondanks die verschillen ziet de gemeente in beide gebieden ruimte voor agrarische ontwikkeling. In beide gebieden worden onder voorwaarden wel mogelijkheden geboden voor verruiming van het bouwblok. De gemeente is van mening dat die ontwikkelingsruimte voldoende is voor een goede bedrijfsvoering.

3. Opmerking: bouwblok

De agrarische bedrijven zullen in de toekomst groeien in omvang en afnemen in aantal. Dit proces vindt al decennia lang plaats. De bedrijven hebben behoefte aan een groot en flexibel bouwblok voor hun bedrijfsvoering. Ruimte is nodig voor energieopwekking, meer welzijnsruimte per dier en voor mestopslag. Er wordt van de gemeente verwacht dat deze hier de faciliteiten voor schept.

Reactie gemeente

Deze opmerking is terecht. In het bestemmingsplan is het uitgangspunt een flexibel bouwblok.

4. Opmerking: werkgelegenheid

Bij het dorp Dalfsen is het industrieterrein bijna volgebouwd. Ruimte voor nieuwe industrie is er niet. Er wordt verwezen naar Lemelerveld, Nieuwleusen of Hessenpoort. PBA vindt dat Dalfsen moet oppassen dat het geen slapend dorp wordt en vindt dat er ruimte moet komen voor nieuw industrieterrein. Dit zou ook in Ankum bij de N340 kunnen.

Reactie gemeente

Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen. In september 2010 hebben wij de Structuurvisie Kernen vastgesteld, hierin hebben wij de ontwikkeling van bedrijventerreinen in onze gemeente voor de komende jaren opgenomen. Een ontwikkeling van bedrijventerrein bij Ankum is daarbij niet aan de orde.

I. Reactie Aero Club Salland

1. Opmerking: aanvliegeroute

De Aero Club Salland is als (zweef)vliegclub een markante aanwezigheid in het landschap van de jonge heideontginningen zuid (omschrijving deelgebied Ontwerp Structuurvisie). Voor het veilig kunnen uitvoeren van vluchten is het met name voor het laatste deel van de vlucht (de landing) noodzakelijk dat er een obstakelvrije aanvliegeroute ('vrije inzweef') aan beide zijden van het vliegveld aanwezig is. Ter verduidelijking is een bijlage toegevoegd die de aanvliegeroutes met benaming en bijbehorende hoogtes weergeeft.

Reactie gemeente

In het bestemmingsplan worden – als dit wettelijk verplicht is – de obstakelvrije aanvliegeroutes worden opgenomen.

J. Reactie mevrouw Bosman

1. Opmerking: inpassing

In de raadsvergadering van 25 januari 2010 zijn twee amendementen, met betrekking tot de Evaluatie Rood voor Rood, ingetrokken onder toezegging van de wethouder dat de termen 'karakteristieke en goede landschappelijke inpassing' worden uitgewerkt in de Structuurvisie, bestemmingsplan buitengebied en in de Welstandsnota. Bij inpassing van woningen in kernrandzones en binnen lintbebouwing zijn de belangen vaak tegengesteld. Voordat tot nieuwe in plaatsingen wordt besloten dient daarom eerst in de structuurvisie buitengebied te worden vastgelegd, waar -binnen de kaders van rood voor rood- wel en waar geen ruimte wordt geboden voor nieuwbouw.

Reactie gemeente

In de raadsvergadering van 25 januari zijn bij de behandeling van de evaluatie van het rood voor rood beleid inderdaad twee amendementen ingetrokken door de indieners. De toezegging ten aanzien van het uitwerken van de termen karakteristieke bebouwing en landschappelijke inpassing is gedaan door de wethouder. Hierbij is aangegeven dat gedaan zou worden in de Structuurvisie Buitengebied, het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied en de het actualiseren van de Welstandsnota. Het amendement over de inpassing in de kernrandzones is ingetrokken op basis van de toezegging dat Rood voor Rood-verzoeken waarbij terugbouw op de slooplocatie niet mogelijk is, altijd ter informatie aan de raadscommissie worden aangeboden. De raad kan dan zelf besluiten of zij dit verzoek op de agenda van de commissie willen zetten om het te bespreken. Het geven van kaders voor terugbouw van rood voor rood woningen in de structuurvisie is daarbij niet direct aan de orde geweest.

Ten aanzien van de termen karakteristieke bebouwing en landschappelijke inpassing geeft deze structuurvisie een richting aan (de beschrijving van elk deelgebied begint met een beschrijving van de karakteristiek). Met de voorgestelde uitwerking van een ruimtelijk kwaliteitskader (Hoofdstuk 5 Uitvoeringsaspecten) in samenhang met de actualisering van welstandnota en uitwerking in het bestemmingsplan buitengebied wordt hier nog nader invulling aan gegeven. Ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen (zoals rood voor rood woningen) in de kernrandzones/linten doet de Structuurvisie maar tot op zekere hoogte uitspraken. Wel zal voldaan moeten worden aan de ingezette uitgangspunten en karakteristieken en de ontwikkelingscriteria die per deelgebied zijn opgenomen. Rood voor rood ontwikkelingen is altijd 'maatwerk' waarbij alleen in zeer uitzonderlijke gevallen op een andere locatie dan de slooplocatie een woning terug kan worden gebouwd.

2. Opmerking: school Oosteinde

Gelezen de Structuurvisie en het planMER zou de gekozen ontwikkelingsrichting ertoe kunnen leiden dat het gebied aan het Oosteinde rondom de school, meer verdicht wordt. De waarde van het open landschap en de cultuurhistorie zal daardoor achteruit gaan op een plek waar de geschiedenis van Nieuwleusen is ontstaan. De economisch vitale ontwikkelingsrichting kan niet tegengehouden worden omdat dit gebied niet wettelijk is beschermd. Het huidige beleid in de Structuurvisie is niet toereikend om mogelijk verlies van dit landschapsbeeld en cultuurhistorie te voorkomen. Om het kenmerkende landschap aan het Oosteinde en de daarbij behorende bebouwing te behouden voor de toekomst is het noodzakelijk deze specifiek te benoemen en te beschermen.

Ik verzoek u, het gebied dat het ontstaan van de nederzetting Nieuwleusen vertegenwoordigt wettelijk te beschermen en het door de wethouder toegezegde, op te nemen in de Structuurvisie Buitengebied om zo het onbeschermde gebied te beschermen.

Reactie gemeente

Uit de reactie van inspreker spreekt de zorg van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het gebied Oosteinde (en dan met name het deel rond de school). Deze zorg wordt door de gemeente gedeeld. In de Structuurvisie (zijnde een document op hoofdlijnen), is het echter niet mogelijk en nodig de essenties van het beleid tot in detail te beschrijven; nadere uitwerking volgt immers in het bestemmingsplan.

Inspreker kan er echter vanuit gaan dat bij concrete ontwikkeling scherp zal worden toegezien op het aspect 'landschap en cultuurhistorie' en de sociale ontwikkelingscriteria waarbij duidelijk wordt uitgesproken dat wij ons actief inzetten op behoud van karakteristiek erfgoed en zorgvuldige (her)bestemming daarvan.

K. Reactie Cumela

1. Opmerking: positie en functie

Inspreker is van mening dat de positie en functie van de Cumela-bedrijven onvoldoende wordt onderkend in de Structuurvisie. Tevens wordt verzocht aan deze bedrijven afdoende ontwikkelingsmogelijkheden te bieden.

Reactie gemeente

In algemene zin kan de gemeente zich goed vinden in de gemaakte opmerking. Loonbedrijven vormen inderdaad een belangrijke economische functie in het buitengebied. Bij een gezonde toekomstbestendige agrarische structuur behoort ook een toekomstbestendig 'loonbedrijvenbestand'.

Wat betreft de ontwikkelingsmogelijkheden zal de exacte uitwerking plaatsvinden in het bestemmingsplan buitengebied. De gemeente is echter voornemens in het bestemmingsplan buitengebied een regeling op te nemen die enige groeiruimte biedt. Daarbij zal echter zowel worden gekeken naar economische als landschappelijke aspecten.

2. Opmerking: bedrijfswoningen

In het bestemmingsplan dient een mogelijkheid te worden opgenomen voor het oprichten van een bedrijfswoning bij een Cumela-bedrijf

Reactie gemeente

Deze opmerking heeft feitelijk geen betrekking op de Structuurvisie. De opmerking wordt meegenomen in de nadere uitwerking van het bestemmingsplan. Overigens is het in bijna alle gevallen nu al een bedrijfswoning bij de (loon)bedrijven in onze gemeente aanwezig.

3. Opmerking: buitenopslag

Buitenopslag is noodzakelijk voor loonbedrijven en inherent aan de bestemming.

Reactie gemeente

Deze opmerking heeft feitelijk geen betrekking op de Structuurvisie. De opmerking wordt meegenomen in de nadere uitwerking van het bestemmingsplan.

4. Opmerking: biomassa

Verzocht wordt in het bestemmingsplan ruimte te bieden voor biomassa/energieproductie bij Cumela-bedrijven.

Reactie gemeente

De gemeente zal in de Structuurvisie en het bestemmingsplan hiervoor geen mogelijkheden bieden. Biomassatoepassingen zijn uitsluitend toegestaan bij bestaande agrarische bedrijven. In bestaande situaties en met maatwerk is eventueel wel een uitzondering mogelijk, mits de toepassing past binnen de karakteristieken van het gebied en goed wordt ingepast. Ook verkeersaantrekking is daarbij een overweging.

5. Opmerking: landbouwverkeer

Verzocht wordt in de Structuurvisie/het bestemmingsplan in te gaan op 'landbouwverkeer' in relatie tot de aanpassing van wegen.

Reactie gemeente

Het is een feit dat landbouwmachines steeds groter worden. Op met name smallere wegen kan dit leiden tot verkeersonveilige situaties. De gemeente wil voorkomen dat wegen in het buitengebied kapot worden gereden door grote machines, dan wel dat onveilige situaties gaan ontstaan. Het aspect 'ontsluiting/verkeersafwikkeling' zal dan ook een plaats krijgen in het bestemmingsplan. Niet om onnodig belemmeringen op te werpen, maar wel om het verkeersaspect bij concrete aanvragen een volwaardige plaats te geven in de toetsing. De exacte juridische formulering zal worden uitgewerkt in het kader van het bestemmingsplan, maar de gemeente denkt aan een bepaling waarbij nieuwe ontwikkelingen niet mogen leiden tot een onevenredige aantasting van de verkeersveiligheid.

L. Foreco

1. Opmerking: aandacht Foreco

Het verbaast ons zeer dat de niet agrarische bedrijven, waaronder wij menen een substantiële onderneming te zijn, nauwelijks aan de orde komen in het voorliggende ontwerp Structuurvisie buitengebied gemeente Dalfsen. Dat klemmt temeer daar het Foreco bedrijfsterrein als industrieterrein omschreven wordt.

Reactie gemeente

In de Structuurvisie wordt wel degelijk aandacht besteed aan het belang van de bestaande niet-agrarische bedrijven. Aan bestaande niet-agrarische bedrijven wil de gemeente waar mogelijk ontwikkelingsmogelijkheden bieden. De gemeente is wel van mening dat in een aantal deelgebieden de passage over de niet-agrarische bedrijven kan worden uitgebreid. De Structuurvisie zal hierop worden aangepast.

Aanpassing:

In de deelgebieden 'Jonge heideontginningen-Zuid', het 'Essenlandschap' en het 'Kampenlandschap' wordt nader ingegaan op de bestaande niet agrarische bedrijven.

2. Opmerking: uitbreidingsruimte

Het is van groot belang dat de bebouwingsruimte op het terrein van het bedrijf voldoende ruimte biedt om te voldoen aan de eisen van nu. Opslag van zaken moet veel vaker overdekt. Daarin is in uw ontwerp Structuurvisie niet voorzien.

Reactie gemeente

Deze opmerking heeft feitelijk geen betrekking op de Structuurvisie Buitengebied. Het uitgangspunt is dat bestaande niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied enige mogelijkheid moet krijgen om uit te breiden. In het bestemmingsplan zal dan ook een ontwikkelingsregeling worden opgenomen. Indien eisen op milieu gebied noodzaken tot meer bebouwing kan eventueel ook naar een maatwerkoplossing gezocht worden.

M. Reactie Rentmeesterskantoor Te Nuyl

De opmerkingen hebben uitsluitend betrekking op het Bos- en landgoederenlandschap.

1. Opmerking: positie landbouw

In paragraaf 4.9.1 staat dat 'de landbouw is ondergeschikt'. Dit moet echter zijn: 'de belangrijkste drager voor de instandhouding van de landgoederen'.

Reactie gemeente

Deze opmerking is terecht. De tekst van de Structuurvisie wordt hierop aangepast.

Aanpassing:

Landbouw als belangrijkste drager van de landgoederen benoemen.

2. Opmerking: lust en leisure

De lust en leisurelaag: punt 7 kunst en cultuur is niet specifiek iets voor de landgoederen.

Reactie gemeente

De bewuste passage geeft het karakter van het gebied weer op het gebied van kunst en ook cultuur die in het landgoederen gebied wel een eigenheid heeft.

3. Opmerking

Het jaartal 2030 in paragraaf 4.9.2 kan worden weggelaten. In 2030 zal het landschap niet wezenlijk anders zijn dan nu. Regelgeving is hier bepalend.

Reactie gemeente

Bij elk deelgebied wordt in de beschrijving het jaar 2030 genoemd om het streefbeeld te beschrijven. Het streven naar weinig veranderingen is ook een ontwikkelingsrichting voor 2030 waarop het de gemeentelijke Structuurvisie in kan zetten.

4. Opmerking: schaalvergroting

Schaalvergroting wordt niet passend geacht, zo staat in de Structuurvisie. Het landschap hoeft helemaal niet te worden aangepast wanneer bedrijven groeien. Het landschap kan zelfs fraaier worden wanneer er schaalvergroting plaats vindt.

Reactie gemeente

De gemeente wil zorgvuldig omgaan met dit waardevolle landschap. Ook vanuit flankerend beleid verwacht de gemeente dat schaalvergroting niet zondermeer mogelijk zal zijn. Om die reden zet de gemeente in op verbreding boven schaalvergroting. In bijzondere gevallen kan overigens met een maatwerkoplossing (en een zelfstandig bestemmingsplan) worden meegewerkt aan concrete initiatieven.

5. Opmerking: energie en water

Waterberging is in dit deelgebied niet aan de orde. De uiterwaarden vormen juist een belangrijk onderdeel van de landgoederen.

Reactie gemeente

De uiterwaarden zijn geen onderdeel van het Bos- en landgoederenlandschap maar van Vecht- en Uiterwaarden. Hier ligt wel een opgave op het gebied van waterveiligheid.

6. Opmerking: economische duurzaamheid

De landgoederen zullen niet investeren wanneer de investering niet duurzaam geacht wordt. Het bedrijfsplan hoeft dan ook zeker niet door een ambtelijk apparaat beoordeeld te worden, natuurlijk wel een planologische beoordeling.

Reactie gemeente

De beoordeling van een bedrijfsplan maakt onderdeel uit van de totale planologische beoordeling. Het beoordelen van noodzaak en uitvoerbaarheid van plannen en projecten is ook een zaak van 'goede ruimtelijke ordening'.

7. Opmerking: bosbouw

Het is de vraag wat exact wordt bedoeld onder punt 6 (bosbouw). Niemand zal immers bos aanplanten als de exploitatie negatief is. Wat wel aan de orde is dat er landschappelijke beplanting aangelegd kan worden.

Reactie gemeente

De gemeente doelt hier op de bescherming van het onderscheid tussen open en besloten delen. Deze kwaliteit wil de gemeente behouden. Ook zien wij een trend dat er meer vraag is naar 'biomassa' en daarmee de kans bestaat dat het nieuw aanplanten van (snelgroeiend) bos in het toekomst best exploitabel zou kunnen worden. Daarmee zou de kans op bebossen van landbouwkundig minder geschikte grond voor kunnen gaan komen, wat wij vanwege de hiervoor genoemde behoud van open en besloten gebieden op voorhand niet toe willen staan.

N. De heer Spijker

1. Opmerking: bouwblokvergroting

Inspreker is het niet eens met de visie om bouwblokvergroting te verhinderen. Inspreker spreekt van rechtsongelijkheid welke ontoelaatbaar is.

Reactie gemeente

Wij delen de mening van inspreker niet. In de Structuurvisie worden op een verantwoorde manier keuzes gemaakt betreffende de ontwikkeling van het landelijke gebied (waaronder de landbouw). Wij zijn van mening een goede modus gevonden te hebben tussen de aanwezige waarden en de ontwikkeling van de landbouw en andere functies. In geen enkel deelgebied wordt het agrarisch gebruik verhinderd. Wel worden in diverse deelgebieden andere accenten gelegd. Van rechtsongelijkheid en rechtsonzekerheid is geen sprake, zeker niet nu het beleid voor het overgrote deel aansluit bij bestaande beleid.

2. Opmerking: agrarische bestemming landgoed

De exclusieve agrarische bestemming op landbouwgrond dient gehandhaafd te blijven.

Reactie gemeente

In het bestemmingsplan wordt uitgegaan van de feitelijke situatie. Dit betekent dat bestaande landbouwgrond als zodanig zal worden bestemd.

O. De heer Van der Vegt

1. Opmerking: essenlandschap

Inspreker verzoekt in het essenlandschap de landbouw een centrale plaats te geven, waardoor ontwikkeling mogelijk zal zijn.

Reactie gemeente

In dit deelgebied zal ontwikkeling en uitbreiding van agrarische bedrijven mogelijk zijn. Wel wordt van wege de kenmerken van dit gebied meer ingezet op verbreding van de landbouw dan op schaalvergroting.

Ambtshalve wijzigingen

Wijkersbeleid N340

Uit diverse vragen is gebleken dat de relatie tussen het door de gemeenteraad vastgestelde wijkersbeleid N340 – N48 Zwolle – Ommen. In paragraaf 2.2.2 gemeentelijk beleid wordt opgenomen dat het wijkersbeleid als uitzondering geldt op het beleid uit de Structuurvisie ten aanzien van het bouwen van woningen op nieuwe locaties in het buitengebied.

Mogelijkheden duurzame energie Jonge Heideontginningslandschap-Noord

Bij de toelichting op de ontwikkelingsrichting per functie is in de ontwerpstructuurvisie bij 8 Energie en Water bij het Jonge heideontginningslandschap-Noord per abuis niets opgenomen over mogelijkheden voor duurzame energietoepassingen. In dit gebied is ruimte voor

biomassatoepassingen passend bij de moderne landbouw en grootschalige zonne-energieopwekking.
Er is geen ruimte voor nieuwe windturbines.

Deze tekst is daarom aangevuld.